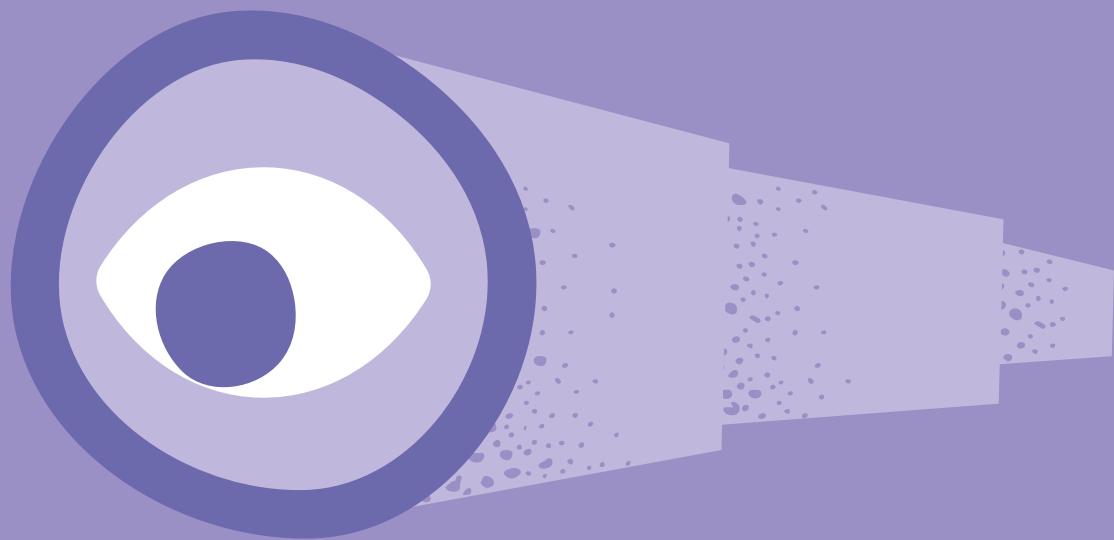


Recerca sobre la participació juvenil en la transformació social amb enfocament de Justícia global

Explorant el paper actiu dels joves
en la configuració d'una societat
més justa i sostenible

Resum executiu



La Perifèrica SCCL

Alex Egea Andrés

Antonio Alcántara Alcántara

Carmen Fructuoso Barea

lafedeo●CAT

Equip motor i de contrast:

Georgina Casas López (Lafede.cat)
Júlia Ramos Barrufet (Lafede.cat)
Namar Alimbau López (Lafede.cat)
Marta Batalla Calavia (Fundació Autònoma Solidària)
Safiya Kerchaoui (Fundació Autònoma Solidària)
Clara Barniol Pla (Servei Civil Internacional)
Andreu Tixis (Enginyers Sense Fronteres)
Judith Garcia Nadal (Escoltes Catalans)

Informe realitzat per La Perifèrica SCCL, 2024, i coordinat per Lafede.cat



Amb el suport:



Finançadores:



Aquesta publicació compta amb la col·laboració del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 i de la Cooperació Espanyola a través de l'Agència Espanyola de Cooperació (AECID). El seu contingut és responsabilitat exclusiva de Lafede.cat i Futuro en Común i no reflecteix, necessàriament, la postura d'aquestes institucions.



Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement -NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 de Creative Commons. Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència, accediu a : <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deevd.ca>

Taula de continguts

1. Introducció	4
2. Marc teòric	6
2.1. Context global	6
2.2. La situació de les persones joves	6
2.3. Estratègies de participació juvenil: dinamització juvenil i construcció comunitària	7
3. Metodologia	8
3.1. Enfocament i plantejament metodològic	8
3.2. Mostra	8
3.4. Tractament de la informació	8
4. Resultats clau	9
4.1. Sobre el concepte i imaginari de participació	9
4.2. Sobre el concepte de Justícia global	9
4.3. Sobre dinàmiques i espais de participació juvenil	9
4.4. Sobre inquietuds i interessos de les persones joves	9
4.5. Sobre barreres i desafiaments per a la participació	10
4.6. Sobre les oportunitats per promoure la Justícia global en les persones joves	10
4.7. Sobre els espais de relació clau	10
4.8. Sobre el concepte i imaginari de participació	11
5. Conclusions	12
6. Línies de treball futur	15
7. Referències bibliogràfiques	16

1. Introducció

L'augment de la participació juvenil en la Justícia global reflecteix el reconeixement de la societat cap al valor únic que els joves aporten en la construcció d'un món més just i sostenible. No obstant això, persisteixen desafiaments significatius que limiten la seva participació plena i efectiva. Les dades actuals (INJUVE, 2020) mostren que, malgrat l'entusiasme i la motivació de les persones joves pel canvi, **la falta de representació en els processos de presa de decisions condueix a una distribució desigual de les oportunitats i els recursos.** És essencial desenvolupar **mecanismes que garanteixin la inclusió activa de les persones joves en tots els nivells de participació en Justícia global,** la qual cosa implica la creació d'espais dedicats exclusivament a la participació juvenil, amb presència assegurada en els òrgans de decisió pertinents, on puguin influir en l'agenda global i contribuir amb decisions concretes.

A més d'abordar la falta de representació, és **crucial superar altres barreres com la discriminació estructural, l'accés limitat als mitjans de comunicació i la manca de formació en temes de Justícia global.** Les organitzacions han de facilitar la formació i l'accés a recursos necessaris perquè les persones joves comprenguin i abordin els desafiaments globals de manera efectiva. **La implementació de programes de mentoria entre persones joves i persones líders experimentades en Justí-**

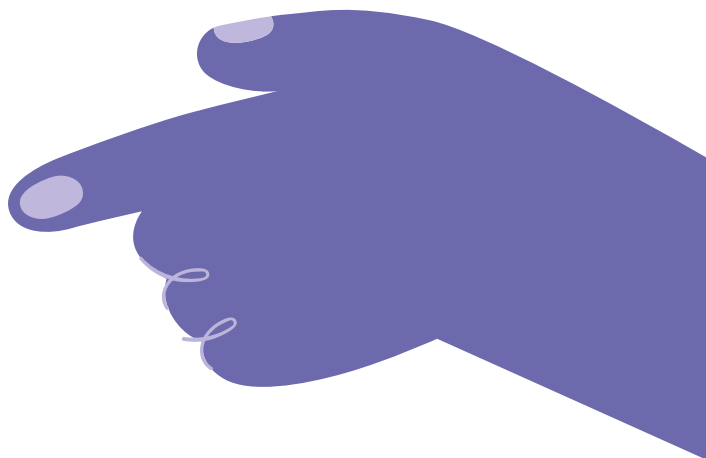
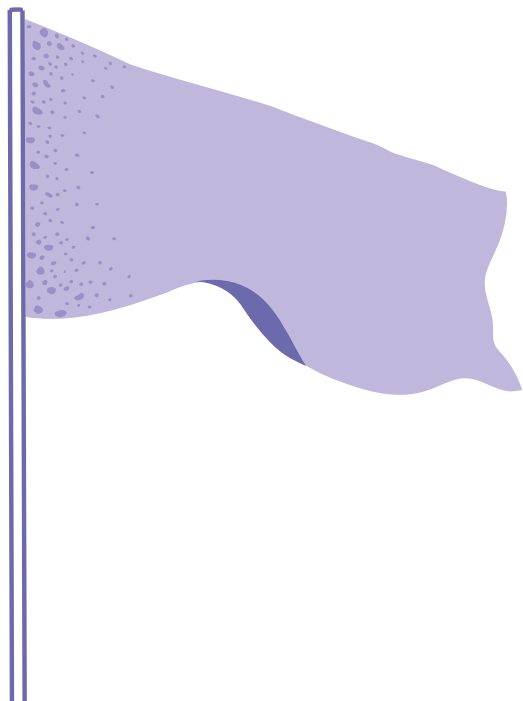
cia global pot facilitar l'aprenentatge i la connexió amb altres actors clau. Així mateix, la participació juvenil ha d'integrar-se activament en les pràctiques diàries d'organitzacions i institucions, fet que implica una revisió de les estructures i polítiques existents per reflectir i respondre a les preocupacions juvenils.

Per aconseguir una participació juvenil efectiva en la Justícia global és necessari establir fonaments sòlids, crear espais significatius i eliminar barreres que restringeixin la seva contribució. Això implica no sols obrir portes, sinó també buscar activament les persones joves i proporcionar-los els recursos, la formació i les oportunitats necessàries. Aquesta inversió no sols enfortirà els esforços per un món més just, sinó que també assegurarà la sostenibilitat de les iniciatives a llarg termini. D'aquesta manera, aquesta recerca té com a objectiu proporcionar informació per al disseny de polítiques i estratègies eficaces que fomentin i facilitin la participació activa de les persones joves en Justícia global, abordant diferents contextos i regions geogràfiques. Identifica les preocupacions i els interessos dels joves en relació amb la Justícia global i reconeix les barreres que dificulten la seva implicació, al mateix temps que analitza les oportunitats que promouen una participació activa, com el suport institucional, l'ús de tecnologies de la informació i la creació d'espais de diàleg inclusius.



En aquest sentit, es va identificar la necessitat de poder crear un espai de recerca col·laboratiu que doni resposta a **preguntes** com:

- Quines són les preocupacions, les demandes i les necessitats de les persones joves en relació amb la Justícia global?
- Quins són els principals actors joves (associacions, entitats culturals...) al territori català? I quins són els principals espais d'oci i activisme que utilitzen (festivals, persones influenciadores, activitats culturals...)?
- Quins són els principals obstacles i barreres que enfronten els joves en la seva participació en iniciatives de Justícia global?
- Quines oportunitats i recursos ofereixen les iniciatives de Justícia global per a la participació juvenil?
- Quines són les motivacions i els factors que impulsen els joves a participar en iniciatives de Justícia global?
- Quins són els rols i les formes de participació dels joves en les iniciatives de Justícia global?
- Quins són els mecanismes de suport i d'apoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global?
- Quines són les bones pràctiques i les recomanacions per fomentar una participació juvenil efectiva i significativa en la Justícia global?



Finalment, per tancar aquesta introducció, a partir de les preguntes de recerca es deriven una sèrie **d'objectius de recerca** que es concreten de la manera següent:

- 1. Proporcionar informació i coneixements** que puguin contribuir al disseny de polítiques i estratègies eficaces per fomentar i facilitar la participació activa dels joves en qüestions de Justícia global.
- 2. Analitzar els diferents contextos i regions geogràfiques** per comprendre millor les dinàmiques, els actors i els espais d'oci i activisme que influeixen en la participació juvenil en el marc de la Justícia global.
- 3. Identificar les inquietuds i els interessos** de les persones joves en relació amb la Justícia global.
- 4. Investigar els factors que contribueixen a la manca d'implicació dels joves**, com per exemple la manca d'accés a recursos, la discriminació estructural, la manca de relat atractiu, el desconeixement o la falta de capacitació.
- 5. Detectar les oportunitats que promouen una participació activa de les persones joves**, com per exemple el suport institucional, l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació i la construcció d'espais de diàleg inclusius.

2. Marc teòric

2.1. Context global

En les últimes dècades, la globalització ha incrementat la interconnexió entre els estats, però també ha accentuat les desigualtats globals, creant disparitats en riquesa i accés a recursos essencials, la qual cosa genera preocupacions sobre la sostenibilitat econòmica, social i ambiental del planeta (Stiglitz, 2002; Shiva, 2006; Klein, 2007). La ràpida expansió de les forces productives i la concentració de capital han afavorit la concentració de poder. Un dels aspectes fonamentals d'aquests canvis és la velocitat amb la qual s'han produït i les diferents capacitats de les estructures socials per adaptar-se a ells (Castells, 2006). Mentre que l'estructura econòmica s'adapta ràpidament, d'altres com les polítiques, les culturals i les demogràfiques ho fan més lentament.

L'era d'Internet i el ciberespai ha provocat un canvi de paradigma que requereix noves idees organitzatives per respondre als reptes actuals amb creativitat i flexibilitat. Aquest context de creixent polarització exigeix redefinir la Justícia global com un principi essencial per enfrontar les desigualtats globals i garantir un món més equitatiu i sostenible, basat en principis ètics universals (Sen, 2000; Nussbaum, 2006; Pogge, 2008). Per superar aquests reptes cal cooperació internacional, diàleg intercultural, compromís polític i social i canvis en les normes i estructures internacionals. La Justícia global ha d'abordar no sols qüestions econòmiques, sinó també dimensions socials i ambientals crucials.

La interconnexió global ofereix oportunitats per compartir coneixement en temps real, però també presenta desafiaments com la proliferació de notícies falses i la sobrecàrrega d'informació. **La rapidesa d'aquests canvis impedeix una anàlisi exhaustiva dels problemes globals i exigeix una revisió constant dels models d'anàlisi social.** Les organitzacions han d'adaptar-se al ritme dels canvis mitjançant estructures més flexibles i perspectives transformadores. És crucial fomentar la participació juvenil en la Justícia global, despertant el seu interès, fomentant el seu esperit crític i encoratjant la seva contribució activa. Les organitzacions han de reinventar-se per ser atractives i rellevants per a la joventut, assegurant la seva participació en la presa de decisions i en la promoció d'un futur sostenible (Gunther, 2013).

2.2. La situació de les persones joves

Els reptes globals no es presenten com a fets aïllats, sinó que els esdeveniments en una regió tenen repercussions globals. Aquesta interconnexió complexa requereix enfocaments multidimensionals i múltiples fonts d'informació. La rapidesa actual limita la comprensió profunda d'aquests reptes i dificulta accions efectives. La naturalesa immediata dels esdeveniments globalitzats genera una sensació de precarietat i afecta el compromís a llarg termini a causa de canvis ràpids i imprevisibles. Les persones joves viuen en un entorn de canvi constant i successives crisi (econòmiques, socials, ambientals i sanitàries), la qual cosa influeix en les seves preferències, motivacions i identitat (Bauman, 2007).

En les últimes dues dècades, **les persones joves han enfrontat crisis significatives com l'econòmica de 2008, que va crear incertesa laboral i va augmentar la desocupació juvenil, o la crisi de la covid-19, que va exacerbar problemes preexistents com l'atur, la precarietat laboral i la segmentació del mercat laboral.** A més, la urgència del canvi climàtic ha impulsat la seva participació en moviments sostenibles. La revolució tecnològica i les xarxes socials han transformat la seva connexió amb el món, encara que també han plantejat problemes de privacitat i salut mental.

D'aquesta manera, les persones joves enfronten dificultats per emancipar-se a causa de l'alt cost de l'habitatge i la falta d'oferta, la qual cosa porta a models de convivència alternatius. La prolongació dels estudis retarda la seva entrada al món laboral, fet que genera dependència econòmica, inestabilitat contractual i poques oportunitats d'emprenedoria. A més, hi ha un augment en els problemes de salut mental, amb diferències de gènere marcades. Les migracions internacionals han diversificat la composició juvenil, la qual cosa provoca segregació territorial a les ciutats. La crisi climàtica i la pandèmia de la covid-19 han exacerbat problemes preexistents, afectant l'ocupació i la salut mental dels joves.

La comprensió dels problemes globals requereix considerar l'educació i l'accés a la informació, que empoderen les persones joves per entendre la complexitat del món. No obstant això, la precarització de les seves condicions de vida i la falta d'expectatives les allunyen d'institucions democràtiques i espais socialment rellevants. Això crea una polarització dins del col·lectiu juvenil, influenciada per factors com ara el nivell educatiu, l'origen familiar, el sexe, l'edat i la situació ocupacional (Pérez i Zamora, 2020). La Justícia global motiva la participació juvenil, enfocant-se en canvis pragmàtics i locals en el seu entorn immediat. El seu compromís no busca salvar el món, sinó millorar el seu cercle pròxim i la comunitat (Méthos, 2021).

2.3. Estratègies de participació juvenil: dinamització juvenil i construcció comunitària

Per fomentar la participació activa i significativa de les persones joves en la societat es destaquen dues estratègies fonamentals: la dinamització juvenil i la construcció comunitària. Els enfocaments de dinamització juvenil i construcció comunitària busquen integrar les persones joves en processos col·lectius i significatius, amb l'objectiu de promoure la Justícia global. En involucrar les persones joves en accions concretes i empoderar les comunitats per abordar les seves necessitats col·lectives, es busca generar un impacte positiu en la societat a nivell local i global. Aquestes estratègies no sols promouen la participació activa de les persones joves, sinó que també enforteixen la capacitat de les comunitats per enfrontar els desafiaments globals i treballar cap a un món més just i equitatiu.

La dinamització juvenil és una eina essencial per fomentar la participació i l'apoderament de les persones joves a través d'accions concretes que els involucrin activament (Pérez i Zamora, 2020; Méthos i Globelink, 2023). Aquests espais quotidians de socialització es converteixen en llocs ideals per a la interrelació i l'aprenentatge significatiu. Per promoure la participació juvenil en estructures organitzatives de Justícia global és essencial adoptar una doble perspectiva: dirigir-se als seus espais de relació i mimetitzar-se amb els seus interessos, facilitant així actuacions que connectin amb les seves formes d'expressió.

El diàleg diari amb la joventut, emergent de la dinàmica d'un equipament o d'un projecte específic de dinamitza-

ció en l'espai públic, ha d'utilitzar-se per construir ponts que amplii la seva capacitat d'incidència en qüestions rellevants. Això busca fomentar un major protagonisme dels joves tant en les polítiques públiques com en la transformació de la societat. La pràctica participativa és fonamental, adaptant-se als ritmes, les inquietuds i els llenguatges juvenils. El treball amb joves mitjançant la dinamització juvenil ha de planificar-se amb una lògica de procés, atès que els resultats no són immediats. Aquesta planificació ha de ser flexible per ajustar-se a la realitat quotidiana de la joventut.

D'altra banda, **la construcció comunitària representa una resposta vital davant la complexitat i gravetat de les necessitats socials contemporànies, exacerbades per la creixent desigualtat.** Es reconeix que aquestes noves formes de desigualtat requereixen estratègies més inclusives i participatives per abordar-les de manera efectiva. L'acció comunitària s'erigeix com un mecanisme per fomentar l'apoderament de les persones, el treball en xarxa, la solidaritat i la participació activa d'aquells afectats per les desigualtats (Ballester, 2013). La seva naturalesa diversa i adaptable permet que s'ajusti a les necessitats específiques de cada comunitat, reconeixent que no hi ha una solució única per a totes les situacions. Aquesta diversitat es reflecteix en una àmplia gamma de pràctiques i experiències, totes elles unides per un objectiu comú: millorar la qualitat de vida i promoure la justícia social.

El concepte d'acció comunitària es basa en l'autoorganització de les comunitats per identificar i abordar les seves pròpies necessitats. **Implica un procés participatiu i col·laboratiu en el qual els membres de la comunitat es converteixen en agents actius de canvi, treballant junts per superar les desigualtats i transformar el seu entorn.** La participació comunitària es fonamenta en el diàleg i la consciència col·lectiva de la necessitat de canvi. En identificar les necessitats compartides i treballar en conjunt per abordar-les, les comunitats poden enfortir els seus llaços socials i millorar les seves condicions de vida. A més, aquest enfocament reconeix el poder de les comunitats organitzades per reclamar els seus drets i promoure la inclusió social. És important destacar que l'acció comunitària no se centra únicament en el canvi individual, sinó que aspira a transformar els contextos socials més amplis. Reconeix que les desigualtats socials són el resultat d'estructures i sistemes injustos, i cerca abordar aquestes injustícies mitjançant la mobilització i l'organització de les comunitats afectada.

3. Metodologia

3.1. Enfocament i plantejament metodològic

L'enfocament metodològic d'aquest estudi es fonamenta en una **perspectiva qualitativa**, que busca aprofundir en les vivències, les percepcions i les dinàmiques socials associades a la participació activa de les persones joves en projectes i iniciatives de Justícia global. Per aconseguir aquest propòsit s'empra una **combinació de tècniques de recopilació de dades que inclouen entrevistes en profunditat, grups de discussió i anàlisi documental**. És crucial destacar que es consideren múltiples contextos i regions geogràfiques per captar la diversitat de perspectives i experiències. Es presta especial atenció als joves pertanyents a grups en situacions de vulnerabilitat o amb drets vulnerats. Aquest enfocament inclou i sensible a la diversitat busca garantir una representació ajustada de les diferents realitats i veus juvenils.

3.2. Mostra

Aquest estudi es basa en una mostra total seleccionada acuradament que reflecteix diverses perspectives sobre la participació juvenil en la Justícia global (m=84). La mostra es compon de **tres categories: 4 informants clau A (visió global), 4 informants clau B (visió territorial) i 8 joves locals**. Es consideren criteris com la grandària poblacional, la diversitat geogràfica, cultural, de gènere i el context específic per garantir una representació equitativa. A més, es porten a terme grups de discussió amb 68 joves de les quatre províncies catalanes, assegurant una àmplia diversitat d'experiències i punts de vista. Aquest enfocament estratificat permet una comprensió detallada de les dinàmiques i els desafiaments de la participació juvenil en la Justícia global en diferents contextos.



3.3. Eines de recollida d'informació

Aquest estudi empra una varietat d'eines de recopilació d'informació dissenyades per capturar les diverses perspectives de la participació juvenil en la Justícia global. **Aquestes inclouen entrevistes amb informants clau (A i B), entrevistes amb persones joves i grups de discussió**. Les entrevistes amb informants clau exploren temes com ara les dinàmiques de participació, els interessos juvenils i els factors que limiten la participació. Les entrevistes amb joves indaguen en experiències educatives, percepcions sobre la Justícia global i estratègies per a la participació. Els grups de discussió es fan en diverses localitats de Catalunya i inclouen activitats creatives com la creació de murals i l'exploració de visions d'un "món perfecte".

3.4. Tractament de la informació

La fase crítica de l'estudi implica l'anàlisi de la informació recopilada dels grups de discussió i entrevistes, utilitzant la plataforma ATLAS.ti. Els passos clau inclouen la transcripció precisa de les dades, l'aplicació de codificació i categorització per identificar temes emergents, l'anàlisi temàtica per aprofundir en el contingut i la vinculació de cada fase de l'anàlisi amb els objectius de recerca. La interpretació contextual i la validació rigorosa asseguren la coherència i la fiabilitat dels resultats.

	Participants grup discussió	Nombra d'informants joves	Nombre d'informants clau (A i B)
Lleida	15	2	2
Tarragona	8	2	2
Girona	23	2	2
Barcelona	12	2	2

Taula 1. Font: Elaboració pròpia

4. Resultats clau

4.1. Sobre el concepte i imaginari de participació

- **Accés incondicional:** la participació juvenil es percep com un dret fonamental, destacant la importància de garantir un accés incondicional dels joves en els espais democràtics i en els processos de presa de decisions sense cap mena d'obstacle.
- **Compromís actiu:** la participació no es limita a la presència, sinó que implica un compromís actiu dels joves amb els seus entorns, fomentant la seva capacitat d'influir en els processos de canvi i construir un futur connectat amb les seves realitats immediates i potser també amb realitats més àmplies.
- **Diversitat de formes:** la participació juvenil es presenta com un concepte ampli i divers, que pot prendre formes diferents. No es limita a estar en associacions i pot manifestar-se en diferents àmbits i moments de la vida dels joves.

4.2. Sobre el concepte de Justícia global

- **Visió integral de la Justícia global:** s'emfatitza la necessitat d'una visió completa de la Justícia global, abordant no sols les necessitats individuals, sinó també drets personals, diversitat cultural, igualtat i feminismes.
- **Acció individual i quotidiana:** es ressalta que la Justícia global es construeix a través de petites accions i decisions diàries de cada persona.
- **Desigualtats estructurals i interconnexions:** s'assenyala que les dinàmiques actuals, sovint estructurades des de perspectives específiques, contribueixen a les desigualtats manifestades en diversos àmbits.

4.3. Sobre dinàmiques i espais de participació juvenil

- **Paper fonamental de les persones joves:** es destaca el rol essencial dels joves en la construcció d'una societat justa, reconeixent la seva capacitat d'influència en diversos àmbits més enllà de l'econòmic.
- **Implicació multidimensional:** malgrat les demandes de suport econòmic, els joves demostren una implicació que abasta temes polítics, culturals i feministes, anant més enllà de la contribució monetària.
- **Connexió entre cultura popular i activisme:** es ressalta la relació entre les celebracions festives i l'activisme social, defensant les veus juvenils com a crucials per a un futur més influent i poderós.
- **Generació de consciència crítica:** l'activisme fomenta una consciència crítica entre els joves, els quals desafien les estructures establertes i es neguen a ser peons d'un sistema desfavorable

4.4. Sobre inquietuds i interessos de les persones joves

- **Interconnexió entre justícia alimentària i mediambiental:** la participació dels i de les joves destaca la seva comprensió profunda de la interconnexió entre la justícia alimentària i mediambiental.
- **Preocupacions sobre habitatge, garanties laborals i emancipació:** les preocupacions de les persones joves se centren en qüestions fonamentals com l'habitatge, les garanties laborals i l'emancipació de futur.
- **Pèrdua de condicions laborals justes i estables:** la manca d'oportunitats de treball no precari es destaca com una inquietud significativa, ressaltant la importància de les condicions laborals justes i estables per al benestar dels i de les joves i les seves comunitats.

4.5. Sobre barreres i desafiaments per a la participació

- **Manca de reconeixement i valoració de les veus juvenils:** les opinions dels i de les joves sovint són subestimades o ignorades en els cercles de presa de decisions.
- **Limitacions econòmiques com a obstacle crític:** les restriccions financeres limiten el compromís dels i de les joves en causes de Justícia global.
- **Manca d'accés en l'educació i la informació:** el limitat accés a l'educació i la informació redueix la consciència dels i de les joves sobre qüestions de Justícia global i la seva capacitat d'implicar-se.
- **Desconfiança en les institucions i la política:** la percepció que les estructures existents no tenen en compte les preocupacions dels i de les joves crea una desconexió amb els processos de presa de decisions.
- **Manca d'espais segurs per expressar opinions:** la por del judici social i la discriminació inhibeixen la llibertat dels i de les joves per expressar-se.

4.6. Sobre les oportunitats per promoure la Justícia global en les persones joves

- **Optimització d'espais de reunió existent:** potenciar l'ús d'espais i dinàmiques on els i les joves ja es congreguen pot ser una estratègia eficaç. Aquesta implicaria preguntar als i a les joves com millorar aquests entorns, oferir suport logístic i animar-los a ser proactius.
- **Integració de la perspectiva jove en projectes municipals:** garantir que la perspectiva jove no sigui només temporal, sinó que es consideri de manera contínua en projectes i plans dels ajuntaments i altres institucions.
- **Diversificació de la capacitació professional:** ampliar les oportunitats de formació professional més enllà de les professions clàssiques, oferint opcions en àrees emergents, pot estimular la participació juvenil en la preparació per al futur.

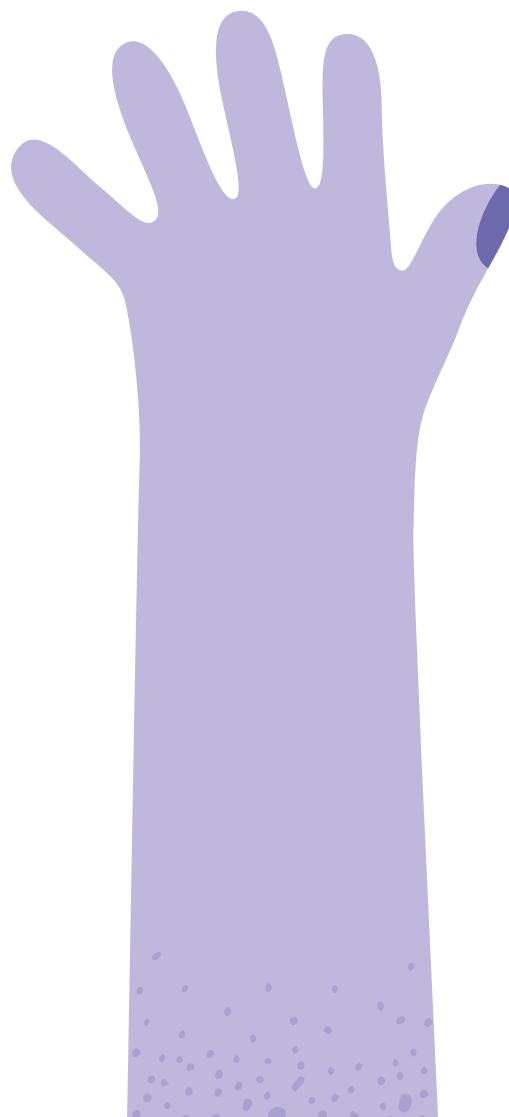
- **Simplificació de tràmits i processos:** simplificar els tràmits i processos administratius és crucial per fomentar la participació juvenil. Implica la creació d'espais no sols dedicats a les persones joves, sinó també on elles siguin protagonistes.
- **Col·laboració supramunicipal:** la col·laboració entre municipis pot ser enriquidora, permetent als i a les joves transcendir rivalitats locals i integrar les seves veus en una perspectiva més àmplia.

4.7. Sobre els espais de relació clau

- **Diversitat d'espais de relació:** la rica diversitat d'identitats i experiències juvenils es reflecteix en una àmplia gamma d'espais de relació, des de centres comercials fins a festivals.
- **Desig d'acceptació i comprensió:** les persones joves busquen espais on es puguin sentir acceptades, compreses i respectades, independentment de la seva situació personal.
- **Festes majors i festivals:** les festes majors, les festes de barri i els festivals sorgeixen com a oportunitats clau de connectivitat i participació.
- **Papers clau dels grups juvenils:** grups com ara associacions, esportistes i moviments com l'escoltisme actuen com a espais dinàmics de relació i reflexió.
- **Reconeixement de diversos contextos:** la participació de les persones joves s'observa en diversos contextos, incloent-hi centres educatius, biblioteques, casals de joves, centres culturals, festivals o esplais.

4.8. Sobre el concepte i imaginari de participació

- **Col·laboració entre centres educatius i assemblees locals:** fomentar la col·laboració estreta entre centres educatius i assemblees locals per connectar els i les joves amb les qüestions que afecten la seva comunitat directa.
- **Xarxes socials i mitjans digitals:** aprofitar les xarxes socials i altres plataformes en línia com a eines clau per fomentar la participació de les persones joves.
- **Formació en habilitats i lideratge:** implementar programes de formació que desenvolupin les habilitats socials, de lideratge i de presa de decisions dels i de les joves.
- **Espais de participació directa:** establir espais de participació directa dins dels centres educatius, com ara aules de debat o consells d'estudiants, per facilitar l'expressió d'opinions, la participació activa i la generació d'idees.
- **Incorporació de referents i tecnologia:** aprofitar la influència de persones famoses, artistes i esportistes com a models a seguir per inspirar els i les joves a participar activament en qüestions de Justícia global.
- **Participació en esdeveniments esportius:** aprofitar esdeveniments esportius populars entre els i les joves, com ara partits de futbol, com a plataformes per involucrar-los en qüestions de Justícia global.
- **Apoderament a través de l'economia social i solidària:** impulsar iniciatives d'economia social i solidària que involucren les persones joves en projectes amb un impacte positiu tant local com global.
- **Cocreació d'espais de participació:** fomentar la creació d'espais de participació directa amb les i els joves. Implicar-los en el disseny i la implementació d'espais on puguin expressar les seves opinions, debatre qüestions de Justícia global i prendre part activa en activitats que promouen la consciència global.



5. Conclusions

A continuació s'exposen les conclusions finals de la recerca. Aquestes conclusions són l'encreuament de les reflexions entre el marc teòric i el treball de camp, amb la intenció de respondre les preguntes plantejades a l'inici de la recerca.

Pregunta 1. Quines són les preocupacions, les demandes i les necessitats de les persones joves en relació amb la Justícia global?

- Les preocupacions i les demandes de les persones joves sobre Justícia global reflecteixen el seu compromís actiu amb una **varietat de causes, des de l'activisme mediambiental fins a la lluita contra el racisme i el feminisme**.
- La **intersecció entre la justícia alimentària i mediambiental ressalta la sofisticació de la consciència juvenil sobre les complexitats dels problemes globals**. Les persones joves comprenen com les pràctiques alimentàries i la gestió ambiental estan intrínsecament vinculades, i reconeixen la importància d'abordar aquests problemes des d'una perspectiva integradora.
- Les preocupacions sobre **habitatge, les garanties laborals i l'emancipació reflecteixen les realitats quotidianes dels joves i la seva aspiració a una vida independent i autònoma**. Aquestes preocupacions no sols aborden les necessitats bàsiques de les persones joves, sinó que també posen en relleu el seu desig de seguretat econòmica i estabilitat en un món en canvi constant.
- La falta de connexió de les persones joves amb temes de Justícia global ressalta la **necessitat d'una comunicació clara i accessible**. Les persones joves prefereixen exemples concrets i contextualitzats que els ajudin a comprendre la rellevància dels problemes globals en les seves vides diàries, la qual cosa subratlla la importància de presentar la informació de manera comprensible i rellevant per a la seva realitat.
- Les **xarxes socials emergeixen com a espais vitals per a l'expressió juvenil i l'intercanvi d'idees**. No obstant això, també plantegen desafiaments en termes de la qualitat del diàleg i la proliferació de desinformació.
- Adoptar una **visió àmplia de Justícia global que inclogui principis com els drets personals**, la diversitat cultural, la igualtat i els feminismes és essencial per connectar amb els joves. Aquests temes ressonen profundament amb ells i elles, ja que reflecteixen les seves experiències personals i les realitats de les seves comunitats.
- Els joves no sols busquen solucions superficials, sinó que **aspiren a canvis estructurals** que abordin les arrels de la injustícia i promoguin un món més equitatiu i sostenible per a les generacions futures.

Pregunta 2. Quins són els principals actors joves (associacions, entitats culturals...) al territori català? I quins són els principals espais d'oci i activisme que utilitzen (festivals, persones influents, activitats culturals...?)

- Les persones joves a Catalunya participen activament en una **varietat d'espais socials que s'adapten als seus interessos i preferències individuals**. Encara que hi ha una diversitat d'opcions disponibles, aquells més vulnerables enfronten obstacles que els allunyen de participar plenament. Per tant, és crucial implementar estratègies inclusives per abordar aquestes disparitats.
- Les **places públiques són punts de trobada dinàmics** on les persones joves es reuneixen informalment per socialitzar i expressar-se lliurement. Aquests llocs ofereixen un ambient relaxat que facilita la interacció social i l'intercanvi d'idees.
- Els **festivals locals, com les festes majors, exerceixen un paper fonamental en la connexió i la participació juvenil**, proporcionant oportunitats tant per a l'entreteniment com per a la reflexió sobre temes importants.
- Els **grups juvenils, com ara associacions i equips esportius, serveixen com a espais per construir relacions i desenvolupar habilitats socials i de lideratge**. A més, aquests grups fomenten la participació en projectes comunitaris amb un enfocament en la Justícia global.

Pregunta 3. Quins són els principals obstacles i barreres que enfronten els joves en la seva participació en iniciatives de Justícia global?

- Les persones joves enfronten diversos obstacles per participar en iniciatives de Justícia global. La **falta de familiaritat amb el concepte i el llenguatge específic utilitzat en aquest àmbit** limita la seva capacitat d'implicació. És crucial facilitar l'accés a la informació i adaptar el llenguatge per fer-lo més comprensible i rellevant per a ells.
- A més, **la falta de reconeixement i valoració de les veus juvenils en els processos de presa de decisions desmotiva la seva participació**. És necessari un canvi cultural que inclogui activament les persones joves en aquests processos i els atorgui un espai per expressar-se.
- **Les limitacions econòmiques també representen un desafiament important**, ja que restringeixen els recursos disponibles per participar en aquestes iniciatives. És fonamental crear oportunitats accessibles i reduir les restriccions econòmiques per fomentar la participació juvenil en la Justícia global.
- Altres obstacles, com la **falta d'accés a l'educació i la informació, la desconfiança en les institucions i la política, i la manca d'espais segurs per expressar opinions** també limiten la participació activa de les persones joves en aquest àmbit. Superar aquestes barreres requereix un enfocament integral que promogui la inclusió, l'accessibilitat i el reconeixement de les perspectives juvenils.

Pregunta 4. Quines oportunitats i recursos ofereixen les iniciatives de Justícia global per a la participació juvenil?

- Una de les principals oportunitats que ofereixen aquestes iniciatives és la possibilitat de ser **agents de canvi i transformació en la seva comunitat i més enllà**. A través de l'acció voluntària i la participació activa en projectes i iniciatives de Justícia global, els i les joves poden contribuir directament a abordar qüestions rellevants i generar un impacte real.
- A més, les iniciatives de Justícia global proporcionen **espais segurs i inclusius on els joves poden connectar-se, compartir experiències i discutir qüestions de manera oberta i constructiva**.

- Altres oportunitats inclouen la **participació projectis municipals i plans institucionals**, la diversificació de la capacitació professional, la simplificació dels tràmits i processos administratius, la col·laboració supramunicipal i l'ús de les xarxes socials com a mitjà per a la mobilització juvenil.

Pregunta 5. Quines són les motivacions i els factors que impulsen els joves a participar en iniciatives de Justícia global?

- El **compromís de les persones joves amb la Justícia global, especialment en l'àmbit de l'activisme mediambiental**, és notable malgrat el seu desconeixement inicial sobre aquest concepte. La seva ferma voluntat de ser agents de canvi es manifesta a través de la seva participació activa en moviments i iniciatives que advoquen per la preservació del medi ambient i l'equitat de gènere.
- El seu compromís actiu va més enllà de les paraules i es materialitza en accions concretes, com la creació d'horts comunitaris o la promoció de projectes d'agricultura ecològica. Reconeixen que **la Justícia global no és només un concepte global, sinó també rellevant a nivell local**, i treballen per generar impactes positius en tots dos àmbits.
- Des d'una perspectiva de gènere, valoren el paper crucial de les dones i les persones de gènere no binari en les seves motivacions, reconeixent que solen ser les més afectades per les injustícies mediambientals. Aquest reconeixement enforteix encara més la seva determinació en la lluita per l'equitat mediambiental.
- En conjunt, **la consciència mediambiental, la perspectiva de gènere, la voluntat de ser agents de canvi i la comprensió dels desafiaments globals actuen com a motors que impulsen els joves a participar activament en iniciatives de Justícia global, tant a nivell local com global**.

Pregunta 6. Quins són els rols i les formes de participació dels joves en les iniciatives de Justícia global?

- La participació dels i de les joves en iniciatives de Justícia global és **diversa i dinàmica**, i abasta una àmplia gamma de rols i formes. Aquesta diversi-

itat es reflecteix tant en les formes de participació com en els factors que hi influeixen, com el nivell educatiu, l'origen familiar, el sexe, l'edat i la situació laboral. Les persones joves mostren una **adaptabilitat constant i busquen noves formes creatives de ser agents polítics en el món actual**.

- Les **xarxes socials digitals s'han convertit en eines poderoses per a l'acció col·lectiva**, especialment durant la pandèmia de la covid-19, quan la participació presencial es va veure limitada. No obstant això, la bretxa digital planteja desafiaments quant a l'accés igualitari a aquestes oportunitats de participació.
- Malgrat la importància de la participació presencial per a accions com ara manifestacions i la construcció de relacions interpersonals, **la participació en línia enfronta el desafiament de la bretxa digital, que pot accentuar les desigualtats existents**. Les persones joves adopten diverses estratègies de participació, des de la passivitat fins a l'activisme de protesta, en funció del seu compromís personal i la seva connexió amb els projectes en els quals estan involucrats. Aquest procés moltes vegades requereix suport i una varietat d'oportunitats per motivar la seva participació d'acord amb els seus interessos i disposició.

Pregunta 7. Quins són els mecanismes de suport i d'apoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global?

- Els **mecanismes de suport i apoderament que promouen la participació juvenil en iniciatives de Justícia global són essencials** per al desenvolupament de les persones joves com a agents de canvi. La creació d'espais segurs i col·laboratius els permet involucrar-se en projectes d'economia social i solidària, adquirint habilitats pràctiques i fomentant valors de cooperació i responsabilitat comunitària.
- La **connexió amb mentors experimentats proporciona orientació i suport tècnic**, inspirant les persones joves a perseguir les seves passions amb determinació. La participació activa en espais de col·laboració enforteix el teixit social, promovent un sentit de pertinença i solidaritat.

- Per garantir una participació juvenil plena i significativa és crucial **reconèixer i valorar la diversitat d'expressions i àmbits en els quals els joves poden contribuir**. Eliminar les barreres d'entrada i desenvolupar mecanismes inclusius són passos fonamentals per assegurar que totes les persones joves tinguin accés a oportunitats de participació i puguin fer sentir les seves veus en el diàleg democràtic i la presa de decisions.

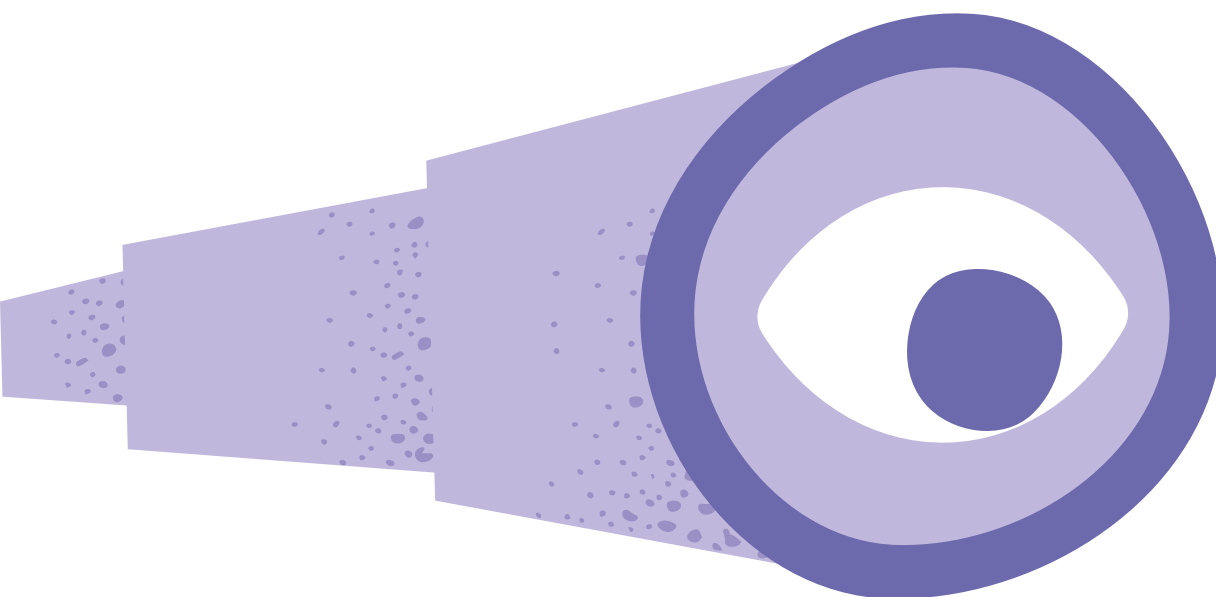
Pregunta 8. Quines són les bones pràctiques i les recomanacions per fomentar una participació juvenil efectiva i significativa en la Justícia global?

- Per fomentar la participació juvenil en assumptes de Justícia global de manera efectiva és essencial adoptar un **enfocament centrat en les experiències i preocupacions quotidianes de les persones joves**. Això implica posar-los en el centre del procés i permetre'ls crear contingut rellevant.
- Presentar els **temes de manera concreta i contextualitzada**, amb exemples tangibles, és vital per mostrar com les decisions individuals poden afectar la Justícia global. S'ha d'usar un llenguatge accessible i evitar l'argot tècnic que pugui alienar els joves.
- **Crear espais de diàleg on els joves puguin expressar-se lliurement** i fer preguntes sobre temes de Justícia global és fonamental. Aquests espais no sols permeten l'intercanvi d'idees, sinó que també fomenten l'aprenentatge interactiu.
- **Establir canals de comunicació inclusius i millorar la transparència institucional** són passos clau perquè les persones joves se sentin escoltades en la presa de decisions. Adaptar les iniciatives a diferents segments juvenils implica reconèixer i valorar les seves veus, eliminant barreres per a la seva participació.
- **Impulsar iniciatives d'economia social i solidària que brindin oportunitats tangibles per al desenvolupament personal i comunitari** dels joves és essencial. Crear espais de participació directa, com ara consells estudiantils o fòrums juvenils, i programes de mentoria també empodera els joves i els fa responsables dels projectes en els quals participen.

6. Línies de treball futur

Basant-nos en aquest estudi, hi ha diverses línies de treball futures que podrien explorar-se per ampliar el coneixement i millorar les pràctiques en aquest àmbit.

- **Ampliació i diversificació de la mostra:** seria beneficiós augmentar i diversificar la mostra de participants en recerques sobre la participació juvenil en Justícia global. Això implica **incloure una varietat de perspectives i experiències**, expandint la recerca a diferents geografies i comunitats, així com incorporant participants amb diversos antecedents.
- **Aprofundiment en temes específics:** explorar àrees específiques de la participació juvenil en Justícia global pot proporcionar una comprensió més detallada dels factors que hi influeixen. Per exemple, **investigar els rols dels mitjans de comunicació, les organitzacions juvenils o els programes educatius** en la formació de la consciència i les actituds dels joves cap a qüestions globals.
- Exploració de noves estratègies de participació: és important investigar i desenvolupar noves formes i estratègies per fomentar la participació activa dels joves en assumptes de Justícia global. Això podria **incloure l'ús de tecnologies digitals, la creació de plataformes en línia per a la participació ciutadana i l'organització d'esdeveniments i campanyes educatives innovadores.**
- **Avaluació de l'impacte d'iniciatives existents:** avaluar l'impacte de les iniciatives actuals de participació juvenil en Justícia global permetria comprendre quines pràctiques són més efectives i quines àrees necessiten millores. Això podria fer-se mitjançant **l'anàlisi de casos d'estudi, l'avaluació de programes i la recopilació de dades quantitatives i qualitatives sobre els resultats i els efectes de les intervencions existents.**
- **Recerca sobre efectes a llarg termini:** explorar els efectes a llarg termini de la participació juvenil en qüestions de Justícia global podria proporcionar informació valuosa sobre la sostenibilitat d'aquests esforços. Això inclouria **estudiar els canvis en actituds, valors i comportaments dels joves al llarg del temps** després de participar en iniciatives de Justícia global.
- Exploració de nous models de participació: investigar i desenvolupar nous models o formes innovadores de participació juvenil en Justícia global podria ampliar les oportunitats i fer que aquesta participació sigui més accessible i atractiva. Això podria incloure **l'ús de plataformes digitals, jocs educatius interactius o altres estratègies creatives** per involucrar i implicar els joves de manera més efectiva.



7. Referències bibliogràfiques

- Ballester, M. (2013). «Acció comunitària i treballadors comunitaris». Consorci Acció Social de la Garrotxa. Recuperat de: <https://www.casg.cat/accio-comunitaria-i-treballadors-comunitaris> [Accés 14/2/2024].
- Bauman, Z. (2007). *Los retos de la educación en la modernidad líquida*. Gedisa. Colección Pedagogía Social.
- Castells, M. (2006). *La era de la información: economía, sociedad y cultura*. Alianza.
- Direcció General de Joventut (2021). Pla d'actuació de Joventut Covid-2021. Departament de Drets Socials. Generalitat de Catalunya.
- Gunther, R. (2013). *The End of Competitive Advantage: How to Keep Your Strategy Moving as Fast as Your Business*. Harvard Business Review Press.
- Klein, N. (2007). *La doctrina del shock*. Paidós.
- Méthos (2021). *Sengager quand on est jeune. Une étude qualitative sur le thème de l'engagement auprès de jeunes entre 15 et 19 ans en Belgique*. Enabel.
- Méthos i Globelink (2023). *Creating Space For Action. Lessons Learned From Working with Young People on International Solidarity*. Enabel. Recuperat de: <https://wikicm.be/wp-content/uploads/2023/06/Creatingspaceforaction-Web-Page.pdf> [Accés 14/2/2023].
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Belknap Press. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674061200>
- Pérez, E. i Martí, J. (2020). *El foment de la participació i l'associacionisme juvenil*. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.
- Pogge, T. (2008). «¿Qué es la justicia global?». *Revista de Economía Institucional*. 10, 19.
- Sen, A. (2000). *Development as Freedom*. Oxford University Press.
- Simón, P. (Dir.); Clavería, S.; García-Albacete, G.; López, A. i Torre, M. (2021). *Informe de Juventud en España 2020*. INJUVE.
- Shiva, V. (2006). *Manifiesto para una Democracia de la Tierra. Justicia, sostenibilidad y paz*. Paidós.
- Stiglitz, J. (2002). *El malestar de la globalización*. Taurus.

 @Lafede_cat

 Lafede.cat

 @lafedecat

lafede●CAT